

ДР ДРАГОЉУБ СТОЈАНОВИЋ (1953–2002)

Зла коб се наднела над нагим грађанским правом, најширом облашћу права с највећим бројем делатника. Још колико јуче смо с тугом и дивљењем говорили о можда најстаријем професору не само на нашем малом простору него можда и на Балкану и у Европи а данас, под још нескинутим црним барјаком, говоримо о најмлађем цивилисти с најкраћим „пензионерским“ стажом од једва пола године. Сила закона није могла да спречи нашег драгог колегу Драгољуба Стојановића да скоро свакодневно долази на Факултет и да такорећи до јуче буде са нама. Ако је ишта у животу желео то је да буде на Правном факултету у Београду. Снагом своје воље у налету је рушио све препреке. Његова је воља била далеко јача од тела. Све до јуче.

Такав Драгољуб Стојановић је у пуном смислу речи интензивно живео не штедећи се. Зато је његов испуњени живот прошао као трен и поред многих година рада које су остале скривене у њему. Зато изгледа скоро невероватно да би ове јесени напунио педесет година од уписа на Правни факултет у Београду. Већ својим првим наступом међу новим колегама је показао да располаже за тај узраст натпросечним знањем и неисцрпном радном енергијом. Као мало ко је по цео дан седео у читаоници Библиотеке и напуштао је увече пред њено затварање. Остаће незаборавне расправе у кратким предасима у холу испред гардеробе. Једном приликом се, за време одмора између часова, у ходнику између „петице“ и „двојке“, још док се није завршио ни први семестар правних студија, похвалио како је прочитао „Римско право“ Драгољуба Аранђеловића за кога је мало који бруцош у то време чуо.

Студије су прошле као диван, неповратан и незабораван сан а у њима семинарски час из Облигационог права посвећен злоупотреби права. У средишту пажње су били референт Драгољуб Стојановић и Живојин Перић са старим схватањем да је злоупотреба права немогућа.¹ Свестраног правника Драгољуба Стојановића је

1 Колико је дуго ту тему носио у себи показује чланак објављен петнаест година касније. Д. Стојановић, *Злоупотреба права у нашој теорији, законодавству и судској пракси*, „Зборник радова Правног факултета у Нишу“, 1970, бр. 9, стр.

морало привући упоредно право² а после дипломирања (пошто се запослио у Институту за упоредно право) је писао приказе књига и из међународног права.³

Амбициозни и вредни Драгољуб Стојановић је за десет година прошао пут од најнижег до највишег наставничког звања на Правном факултету у Нишу где је био декан у два мандата после чега је прешао на Правни факултет у Крагујевцу. Тамо је био још активнији – у два узастопна мандата декан Правног факултета а потом, такође у два мандата, ректор Универзитета! Све то уз активно ангажовање на изради нових или измени постојећих закона. Десетогодишње затишје после свих јавних функција је било привидно јер је било испуњено активним политичким деловањем и стручним радом у коме је био најуспешнији. Као круна свега је дошло остварење животног сна – прелазак на Правни факултет у Београду што многи нису дочекали. Ту је био смирај у коме је било могуће почети са свођењем биланса иако је неуморни Драгољуб Стојановић на научном пољу остао активан до краја.

Када се све у миру буде оценило остаће несумњиво најдрагоценији писани трагови који ће омогућити да се сагледају не само узлети маште него и увиђање сопствених заблуда и враћање правим вредностима. Али већ сада можемо рећи да су у научној заоставштини Драгољуба Стојановића, поред неизбежних уџбеника у више издања, највреднији радови у чијем је средишту и крајњем исходу заштита човека (виге радова о природном праву и правди, савесности и поштењу, одговорности за нуклеарне штете, заштити личности од индискреције, слободи културног стваралаштва).

Драгољуб Стојановић је био и председник Издавачког савета часописа „Правни живот“ у коме је објавио више радова. Последњих петнаест година је био активан учесник у раду Копаоничке школе природног права (1987–2001), увек с рефератима, једном са два реферата (1991). То му је омогућило да разради своја схватања, нарочито у области својине⁴ (којом се бавио током читаве научне

87–99. Вид. такође *Злоупотреба њрава у облигационим односима*, „Злоупотреба права“. Зборник радова, Ниш 1996, стр. 95–103; – *Забрана злоупотребе њрава*, „Анали Правног факултета у Београду“, 1979, бр. 3–4, стр. 379–390; – *Забрана злоупотребе њрава* (чл. 13. Закона о облигационим односима) у „Коментару Закона о облигационим односима“ из 1980. (стр. 131–138) и 1995. (стр. 22–36).

2 На IV години студија је као опциони предмет полагао Упоредно грађанско право код професора Борислава Благојевића с групом студената од којих су многи примљени у Институт за упоредно право.

3 К. Zemanek: *Das Vertragsrecht der Internationalen Organisationen*, „Југословенска ревија за међународно право“, 1959, бр. 3, 456–460; – Б. Мосер, *Проблеме унд Грензен дер Аѡмгесейтзѡбунѡ*, „Југословенска ревија за међународно право“, 1960, бр. 1, стр. 162–165.

4 Том питању је посвећен и његов последњи рад *Својина и својински ѡредак*, „Правни живот“, 2001, бр. 10.

каријере), не занемарујући главне теме Школе. Каква случајност. Најобимнији, а можда и најбољи рад је припремио за скуп посвећен делу професора Божидара Марковића⁵ када се није могло наслутити да ће их нека невидљива рука трајно спојити и на овај начин. Сада их је спојио и Крагујевац. У граду у коме је професор Божидар Марковић провео први светски рат и у коме је нашао трајно пребивалиште професор Драгољуб Стојановић је завршио гимназију и у њему био најдуже универзитетски професор да би од јуче остао у сећању свих који су га познавали.

Момир Милојевић

⁵ Д. Стојановић, *Правда и правна сигурносћ*, „Правни живот“, 1994, бр. 9–10, стр. 645–683.